

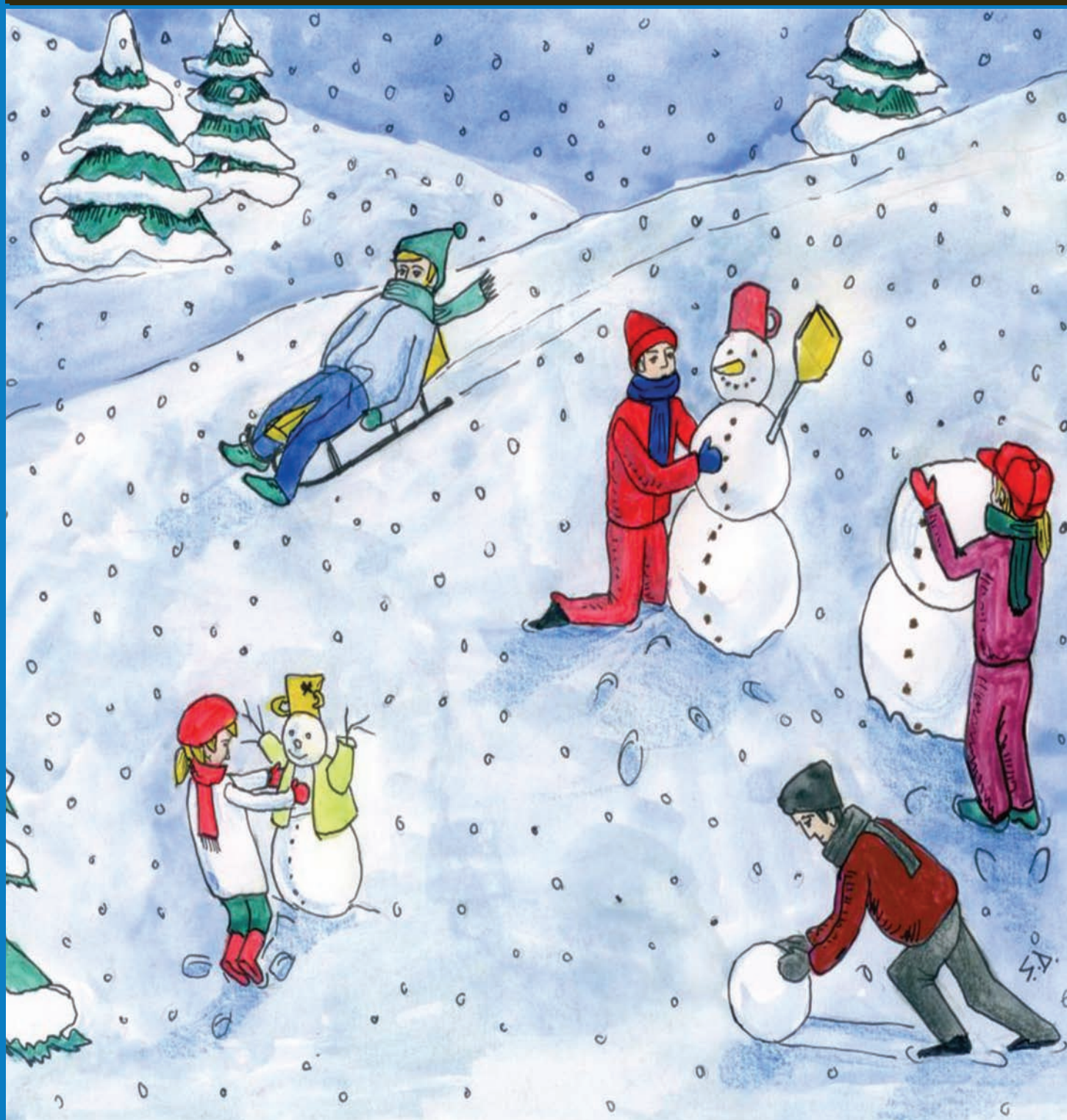
Дзвоник

№ 118

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 9 рік видання, січень, 2017 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 117, 2017 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Тереза Шендрою

Редколегія: Іван Ковач, Михайло

Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник Завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Михай ЕМІНЕСКУ

МОЛИТВА ДАКА

Коли ані безсмертя, ні смерті не бувало.
Життя краплина світла іще не предвіщала,
Сьогодні, вчора, завтра – таїнство серед тайн,
Незвіданий початок і непочатку край,
Коли земля і небо, і світу безбережжя
Явою не ставали несущого безмежжя,
Був тільки Ти, єдиний, але мене терзає:
Хто отой бог, якому ми душу довіряєм?

Усіх богів предтеча – він був єдиний бог,
Він силу іскри скреснув із водних судорог,
Богів одухотворив і світу щастя дав,
Він джерелом спасіння для людства всього став.
Серця відкрийте ваші! В піснях славте лунко.
Він смертю став для смерті, а для життя рятунком!

Мене зробив він зрячим, очам дав світло дня,
І серце співчуванням наповнив по вінця,
Його я кроки слухав у ревищі стихії,
У звуках ніжних пісні ловив слова надії,
Та все одно благаю – найближчою порою
Хай дасть мені дорогу до вічного спокою.

Хай прокляне усіх тих, котрі мене жаліють,
Благословить отого, що зла мені воліє,
І не ганить зухвальця, що в вічі зарегоче,
Хай дасть він силу тому, хто смерть мені урочить
Хай перший серед люду має хвалу і слово.
На камінь хто посягне в моєму узголів'ї.

Хай проживу вигнанцем до скону я свій вік,
І висхне до краплини гарячих сліз потік,
Для всіх хай не людина, а дикий буду звір,
Бо сам не усвідомлю, ким став я до цих пір.
Всі почуття від болю так нагло притупились.
Що прокляття на матір я кину що є сили,
А як ненависть стане пекуча, мов любов,
Забуду я всі болі, застигне в жилах кров.

Коли я вже сконаю, для всіх чужий, ізгоєм,
Мій труп на пустирищі хай стане мерзким гноєм,
На голову корону Отець хай тому ставить,
Хто моє серце вирвать з грудей собак натравить,
Хто мертвому камінням лице розбить посміє,
Для того хай безсмертя Отець не пожаліє!

Лише отак, мій Отче, складу тобі офіру,
За те, що в світі цьому життя мені довірив.
Тобі за дари щедрі чолом не буду бити,
До прокляття і гніву хочу тебе схилити,
Відчуть, як ти, дмухнувши, на мене тільки раз –
Навіки і безслідно в мені би дух погас!

Переклав Михайло МИХАЙЛЮК

167 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МІХАЯ ЕМІНЕСКУ

(Початок на 3-ій сторінці)

І згасить той біль неспроможний навіть
Вал морів усіх.

Прежорстокий згин – він од мрій
блаженних, –

Я на тім кострі жорстоко страждаю...
Та колись спашну полум'ям іскристом,
Немов Фенікс-птах?

Тож позгинь з життя, пристрасті облудо!
До мене вернись, холодна розсудо,
Щоб зустріти смерть, мир душі й мене теж
Верни мені ти?

ЯВИСЯ НАДІ МНОЮ...

Явись блаженним світлом наді мною,
Як у колишніх снах моїх дочиста,
О мати Божа, вічно же пречиста,
Явись у темінь дум моїх ясою.

Моїм же помислам о, добромисна,
Не дай зів'яти, хоч провин - горою,
І милосердну ласку Ти габою
Розлий у погляді своїм, врочиста!

Відчужений, пониклий у стражданні
Скорботної нікчемності людської,
Я віру стратив, міць мене не гріє.

Верни і віру й юність мої ранні,
Явися знов із висі звіздяної, –
На Тебе благовію я, Маріє!

Переклав Микола КОПСЮК

ЧОМУ ТИ, ЛІСЕ, СТОМЛЕНО...

– Чому ти, лісе, стомлено
Буйні віти похилив?
Таж немає вітру, злив...
– Як не схилишся, коли

Птахи літо однесли,
Дня щоразу убуває,
Жовте листя облітає.
Осінь йде по голім вітті,
Розганяє птиць по світі.
Б'є мороз мене безжально –
І стає мені печально.
Уже дні короткі стали
І квітки усі пов'яли.
Небозвід похмурий, сірий,
Ластівки летять у вирій,
І несуть вони з собою
Дні ясні мого спокою.
Відлітає безліч зграй,
Застеляють, небокрай
Над лісами, над хатами,
Над широкими полями.
Тож без них я посмутнів,
Почорнів, осиротів.
І зосталася одна
Туги темна пелена.

Переклав Терень МАСЕНКО

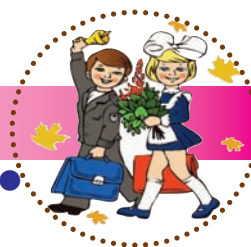

КОЛЯДКИ, КОЛЯДКИ!

Колядки, колядки,
Пора коляди!
Мов срібнії кладки
Дзеркала-льоди.
І вітер гуляє
Верхів'ям ялиць,
В цю ніч засіяють
Намиста зірниць.
А діти радіють,

Дівчата в замрії
Розчісують коси
Заради Марії.
Заради Марії,
Спасителя ради –
Ісуса Христа,
Мандрівним засяє
На небі зізда.

Переклав Михайло МИХАЙЛЮК

Михайло Гафія ТРАЙСТА

УРОК ПАРЕМІОЛОГІЇ

(П'єса для дітей)

Дійові особи

БОГДАН, шахіст

АНКА, двоюрідна сестра Богдана

АНДРІЙ ВОЛОШИН, футболіст

АНДРЕЯ, сестра Андрія.

ЕМІЛЬ, каратист

ДЖОРДЖЕ, поет

ОЛІМПІЯ, балерина

ВАЛЕНТИНА, святкована

АУРОРА, подружка Олімпії

МОНІКА, подружка Джордже

ДІДІЯНА, подружка Моніки

ДІВЧИНА ПЕРША,

ДІВЧИНА ДРУГА

ДІЯ ПЕРША

(Дія відбувається в Богдановій хаті)

Сцена перша

Анка, сама, сидить у кріслі й читає. Чути дзвінок знадвору, який не припиняється. Анка підходить до дверей.

АНКА:

Відкриваю, вже відчиняю.

(Знадвору чути голос Богдана)

БОГДАН:

Відкривай, Анко, що ж це?! Відкривай швидко!.. Не мають двері сім замків, як у баладі, яку нам співав дідусь про Олексю Довбуша.

АНКА (перелякано):

Що ж з тобою, що трапилось? Біжиш ніби татари на край напали...

БОГДАН (входить задиханий):

Гірше, сеструню, гірше, не тільки на край напали, а за мною женуться.

АНКА (здивовано):

Татари?!

БОГДАН:

Які ж татари? Татари народ мирний, за мною женуться Волошини.

АНКА:

Волошини?!

БОГДАН:

Так, брати Волошини, Андрій та Андрія Волошин, мої однокласники.

АНКА:

Твої однокласники?!

БОГДАН:

І найкращі друзі.

АНКА (весело):

Ти хочеш мені сказати, що втікав од дівчини?

БОГДАН:

Якої дівчини?

АНКА:

Ти ж кажеш, що Андрією її звали.

БОГДАН:

Андрія? Андрія ж не дівчина, тобто дівчина, але ... грає і в футбол...

АНКА:

І Андрія та Андрій твої колеги-однокласники?

БОГДАН:

А як же? І найліпші друзі!

АНКА:

І чому ти втікаєш від них?

БОГДАН:

Ми грали у футбол і я забив два голи.

АНКА:

Браво! Добре б було, коли б твої колеги поважали своїх спортивних суперників.

БОГДАН:

А вони поважують своїх суперників, якраз у цьому не можна їх звинувачувати.

АНКА:

І тоді чому ганяються за тобою, не розумію?

БОГДАН:

Чому, чому? Що ж там багато розуміти, я ж не був їхнім суперником... ми ж в одній команді! Сьомий А проти сьомого Б, я ж в сьомім А...

АНКА:

Тоді вони мали б бути щасливими, якщо ти забив два голи...

БОГДАН:

Щасливими, щасливими... я ж забив голи у наші ворота.

(Продовження на 7 стор.)

Василина ГОЛОВЧУК

Ялинка та зайчик

Залишилося ще кілька днів до зимових свят, а у нас ще немає ялинки. Сестричка попросила мене принести, я обіцяв, але весь час чомусь зволікав, думав ще є часу. Як не ялинку, то хоча б смерічку, або кілька гілок, щоб поставила у вазу і їх аромат заповнив усю кімнату. Сестричка говорила мені: не старайся задурно підвести мене на пластмасову ялинку, як і у твоїх друзів. Із року на рік стоїть вбрана у мішку, який розберуть і вже все.

Вона не любила ні квіти пластмасові, ліпше нехай буде трава, вона також пахуча, ніж такі квіти.

Я знав про це дуже добре, але все мріяв, що вона відмовиться від своїх забаганок, і мені стане легше далі подбати про ялинку.

Сестричка втратила надію на мене і попросила батька, який на другий день приніс їй ялинку. Увійшов до хати і говорить сестричці:

– Вийди надвір, там чекає тебе сюрприз.

Сестричка не вийшла, а прямо вискочила надвір і там справді чекав на неї сюрприз. Але то була не ялинка, на яку майже і оком не глянула, а маленький сіренький зайчик, який стояв біля ялинки і наче сторожив її. Вона подалася до нього, щоб взяти на руки, але він відскочив враз осторонь. Сестричка – за ним, він наче примушував її, манив за собою. Не озираючись, вона бігла тільки вперед за ним.

Отак опинилася у лісі, біля пенька, але без зайчика, який десь пропав.

Лише тепер страх обняв її, вона уважно оглянулася навколо, всюди ліс та ліс, незнайоме місце. Отоді сіла на пеньок і заплакала. Ось-

ось стемніє, як вона піде додому, що їй далі робити? – зажурилася.

До неї підійшов ведмідь, який спитав:

– Як ти опинилася у нашому царстві, хто тебе привів сюди і що робиш. І чому плачеш?

Сестричка анітрохи не злякалася здорового ведмедя, а відповіла:

– Я прийшла за зайчиком, він привів мене до цього пенька, а потім кудись зник, а сама не знаю дороги назад.

– Будь-ласка не плач, – пробурмотів ведмідь, – сиди тут, не відходи нікуди, а я піду шукати зайчика. Швидко приведу його до тебе.

Після ведмедя прибігла лисичка-сестричка, яка теж спитала те саме. Та ще чи мають вдома півника та курочок і чи може приходити до них у гості?

Дівчина відповіла, що мають, а та подалася у пошуки зайчика.

Тепер прийшов дикий кабан, спитав у сестрички те саме і пішов шукати зайчика.

Дівчинка всім обіцяла, що пригостить, коли відведуть її назад додому, а собі наказала далі бути обережною, уважно дивитися на всі сторони, щоб знала, як вертати назад.

Невдовзі з'явився цілий табун лісових тварин. Я не можу називати їх дикими, адже вони гарно поводитися зі мною, і зайчик із ними.

Зайчику ведмідь наказав негайно відвести мене додому.

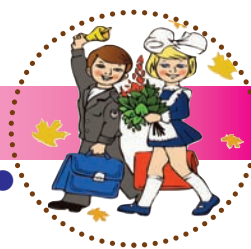
Я всім гарно подякувала, попрощалася і разом із зайчиком рушили додому. По дорозі я спитала у нього:

– Чому ти так повівся зі мною? Манив за собою?

На це зайчик відповів:

– Пробач мені, я не хотів зробити тобі лиха, хотів тільки, щоб побачила, як твій батько зруйнував мою хатку тепер зимою, рубаючи тобі ялинку. Я рушив вслід за ним, аж до твого двору. Побачивши тебе такою щасливою, подумав зробити тебе хоч на мить нещасною, як і я, щоб посиділа на

(Продовження на 7 стор.)

(Продовження із 5 стор.)

АНКА:

Два автоголи?!

БОГДАН:

Називай їх як хочеш, але за мною женуться і відлупцювати хочуть.

АНКА:

Браво, Богдане, ти справжній майстер спорту!

БОГДАН:

Це ж саме і я сказав їм, але не хотіли повірити, кинулись за мною вслід, але хоч і футболісти, а наздогнати не здогнали.

АНКА:

Богдане, ти ж повітовий чемпіон по шахах, найліпший в класі по математиці, відколи ти граєш у футбол?

БОГДАН:

Відколи, відколи? Здавна, вже зараз буде... немає ніяке значення.

АНКА:

Гай скажи, зараз буде?..

БОГДАН:

В десятій почав матч, на сьомій хвилині я забив перший гол, на тринадцятій другий, дванадцять хвилин біг додому, вже три хвилини, як з тобою балакаємо... це значить, тринадцять плюс дванадцять, плюс три, двадцять вісім хвилин, як я почав грати у футбол.

АНКА:

Це ж величезний успіх, за тринадцять хвилин два голи, будь вони й автоголами, але це значить, що ти справжній нападаючий, коли ваш воротар не зміг відбити м'яч.

БОГДАН:

Котрий воротар?

АНКА:

Ну котрий же, ваш, не розмовляємо про шкільного воротаря.

БОГДАН:

А його ж не було у воротах.

АНКА:

Ну, а де ж він був?

БОГДАН:

Як де? Я ж був воротарем.

АНКА:

Ха-ха-ха... браво, Богдане! В будь-якому випадку в тебе великі шанси стати великим футболістом.

БОГДАН:

Скажи їм це, вони зараз появляться.

АНКА:

Ти звідки знаєш?

БОГДАН:

Біжучи, я підрахував наші швидкості.

(Знадвору чути голоси Андрія та Андрєї і дзвінок.)

(Далі буде.)

(Продовження із 6 стор.)

залишках моєї хатинки під відкритим небом та подумала, як мені зимувати там при лютих морозах та під час снігової хуртовини. Я ні на мить не подумав залишати тебе саму у лісі. Як мені шукати нову хатину, адже це робиться літом, тепер зайняті уже всі, а перезимувати тебе ніхто не схоче прийняти, щоб не було їм тісно.

Сестричка подумала й сказала:

– Зайчику, я не сердита на тебе, я зрозуміла тебе. А тепер послухай мене уважно. Я пропоную тобі залишитися у мене, будемо сидіти під ялинкою у кімнаті разом із подарунками і радувати дітей-колядників, які захочуть погладити тебе або взяти на руки. Після свят ялинку віднесемо надвір, поставимо у сніг і будеш мати хатку, а про їжу постараюся сама, щоб не бракували тобі капуста та морква.

Навесні обіцяю тобі, що

підемо і посадимо не одну, а дві ялиночки, щоб росла тобі хатка, де ти захочеш, у лісі чи у нас у садочку.

Зайчик радісно погодився на це, і ми разом веселі повернулися додому, де на мене чекали батьки і братик.

Це все розказала мені сестричка, яку я дуже люблю і якій обіцяв більше ніколи не відкладати її прохання, а сповняти їх скоріше, якщо завгодно.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

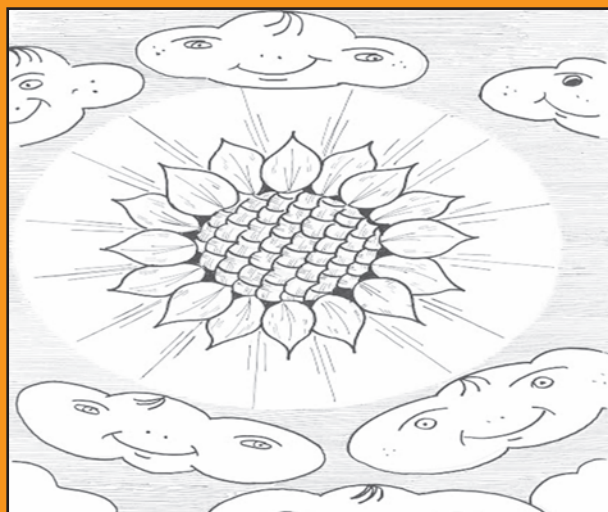
НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ КОТИГАРБУЗЕНКА

(Графічна дитяча оповідь за ідеєю Степана Трайсти)

(продовження з попереднього числа)

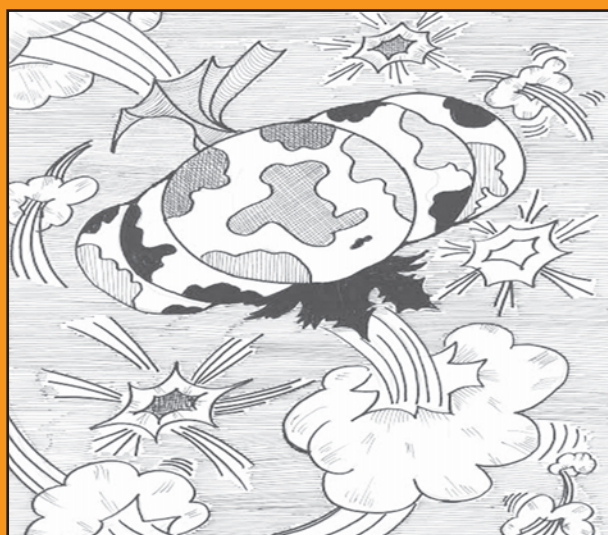
Коли жуки колорадські почали втікати, з них почав сміятись весь небесний простір: місяць, зорі, комети, планети і зірок цілі намети.

Повеселішала і Сонюха – Дочка Сонця.

Глипнувши крізь вікно білих хмар, розміялась (розсміялась) і Мати Сонце.

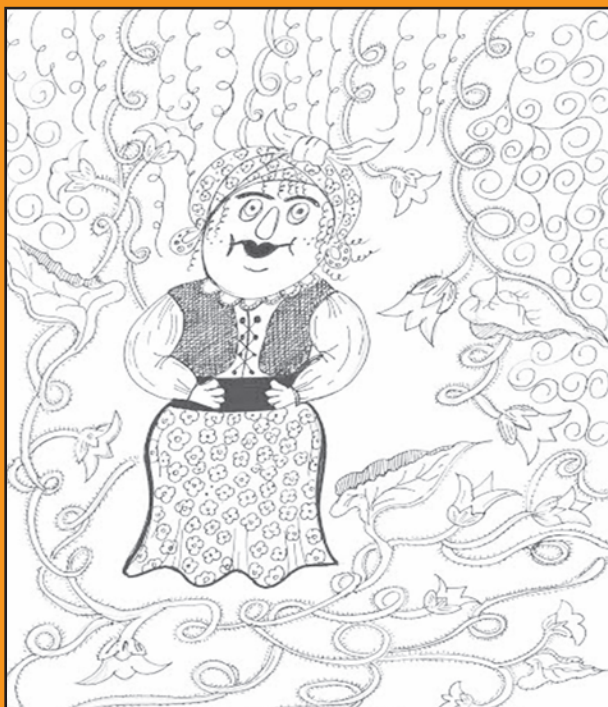
Радів весь світ, а разом з ним і планета Гарбузія.

Радів і гордився своїм сином
Котигарбузенком і Цар Гарбуз.

Про Диньку Царівну нема що
й говорити, гордилась братом
перед всіма панночками-дворян-
ками.

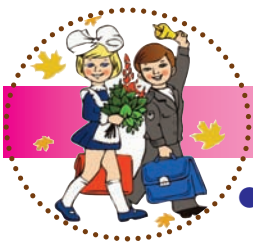

А його мати, Жовта Диня, теж не
знаходила собі місця з радощів.

Раділи всі дворяни: бояри, писарі
і всі шамбелани.

*Малюнки Степана
та Михайла Трайсти*

Григор ТЮТЮННИК

СТЕПОВА КАЗКА

ХОДИ, БІДА, СТОРОНОЮ!

...І ніхто з Курневих помешканців, а також сам Курінь, не сподівався, яка-то біда ждала їх уранці. А сталося от що.

Як тільки сонце виринуло з-за перелогів і степ усміхнувся до нього рум'яними росами, почули куренівці далекий грізний гуркіт, що все наближався і наближався. Двигтіла від нього земля, дрижало їжакове кубло та Кротова й Мурашині нори, і Павукова сіть дрижала дрібненько.

Прокинувся їжак, заблищав з кубла нажаханими очима, забігали Мурахи коло мурашника, розпачливо заметався по своїй павутині Павук. Тільки Крота не видно було: він кидався глибоко в норі з поверху на поверх свого житла і не тямив, що воно там коїться нагорі. Ні, вчорашній гуркіт був не такий. Вчорашній гуркіт схожий був на один грім, а цей, що наближався, – на сто!

Потім ці сто громів підкотилися до самісінького Куреня і знищили, наче їх і не було. Тільки дим огорнув Курінь густою хмарою, такий ядучий, що й не продихнеш.

– А що, хлопці, – сказав хтось голосно, – приорем старого Демидовича а чи пожаліємо?

Зачувши ці слова, їжак, що скрутився був

у колючу кулю, хутко випростався і забігав по Курені, шепочучи усім своїм побратимам:

– Кажіть мерщій отако: «Ходи, біда, стороною! Ходи, біда, стороною!» Тоді вона піде. Кажіть!

І загуло все товариство разом.

– Ходи, біда, стороною! – сказало дев'ять тисяч чотириста Мурах.

– Ходи, біда, стороною, зек-хек... – вихекував Павук, бігаючи кружка по своїй сіті.

– Ходи, біда, стороною! – гукнув з нори Кріт.

А їжак знову скрутився (про всяк випадок) і шепотів собі в груди:

– Ходи, біда, стороною! Ходи, біда, стороною!

– А навіщо нам його приорювати, – сказав другий, лагідніший і тихіший голос. – Дивіться, скільки тут всякої степової братії оселилося! Оно їжак зіщулився, он Павучисько гасавє з переляку, нора оно свіжа кротяча. Мурах ціла туча... Хай вони собі живуть! А Курінь давайте однесемо за пагорбок на солонці. Хай стоїть там, може, комусь іще в пригоді стане.

І тут Курінь уперше за багато-багато років сказав раптово:

– 0-0-ох?

І піднявся вгору, і повільно поплив над змлею, даленіючи.

А їжак з Мурахами та Кротовою норою

(Закінчення на 11 сторінці)

Микола ТРУБЛАЇНІ

ПРО ДІВЧИНКУ НАТАЛОЧКУ І СРІБЛЯСТУ РИБКУ

У гірському глибокому озері жила маленька срібляста рибка. По тому самому озеру плавав великий білий лебідь з довгою шиєю і могутнім дзьобом. Одного разу зустрів лебідь рибку і хотів її з'їсти. Стала срібляста рибка проситися:

– Не їж мене, лебедю, красеню білокрилий, велетню чорнодзьобий!

Сказав тоді лебідь:

– Дістань мені черевички, бо лапи мої у воді мерзнуть. Дістанеш, тоді я тебе не їстиму. Не дістанеш – з'їм.

Швидко попливла рибка по озеру шукати черевички. Кругом побувала, на дно спустилася, ніде черевичків для лебедя не знайшла.

Підпливла тоді до берега під очерет і заплакала. Почула той плач зелена жабка-скрекотушка і питає:

– Рибко срібляста, чого ти плачеш?

Розповіла рибка жабці про своє горе.

– Я тобі допоможу, – сказала зелена жабка, – подожди мене тут.

Залишила рибку між очеретами, а сама

на берег виплигнула і заквакала: «Ква-ква, ква-ква, ква-ква!»

Почув це горобчик-молодчик, що сидів на високій вербі, і у відповідь зацвірінчав: «Цвірінь-цвірінь, цвірінь-цвірінь!»

Розповіла жабка горобчикові про біду

рибки сріблястої і попросила дістати черевички. Полетів тоді горобчик-молодчик в садок, де гуляла маленька дівчинка Наталочка. Як довідалась Наталочка, що лебідь рибку хоче з'їсти, швиденько принесла горобчикові свої старенькі черевички і наказала: «Лети швидше, швидше, щоб рибку врятувати!»

Горобчик-молодчик полетів і оддав черевички зеленій жабці-скрекотушці. Жабка плигнула у воду і подала їх рибці сріблястій. Зраділа рибка, зараз же попливла до лебедя. Черевички ті лебедеві дуже сподобалися, і він пообіцяв тую рибку сріблясту не чіпати.

Переказала свою подяку срібляста рибка жабці-скрекотушці, жабка – горобчикові-молодчикові, а горобчик – Наталочці.

(Продовження із 10 сторінки)

зосталися просто неба і чули, як Курінь усе тихіше й тихіше казав:

– Ох-ох... Ох-ох...

Доки й затих.

І тут немовби з-під землі вродився Ховрашок, став стовпчиком на задні лапки і засвистів, і загукав до Куреневого товариства оддалеки:

– Сюди, сюди! Курінь ваш тут! І тополена

з-за пагорба махало тоненькими гілочками, наче кликало: «Сюди, сюди!»

– Ходімо! – вигукнув їжак і перший рушив бур'янами вперед, до Куреня.

Слідом за ним подався й Кріт, мружачись од сонця. А за Кротом потяглася й довжелзна чорна нитка Мурах з ватажком попереду.

Тільки Павука не було. Його понесли, бачся, разом з павутиною і Куренем.

Сторінка народознавства

Ольга СЕНИШИН

ПЕРШЕ ЗИМОВЕ СВЯТО – ВВЕДЕННЯ

(4 ГРУДНЯ)

Грудень рік кінчає, зиму починає. В народі грудень назвали «першозимник», грудень-студень (на всю зиму землю вистужує). В цьому місяці дні найкоротші, а ночі найдовші. Тому його ще іменували «ніч року». Відчувається наближення традиційного часу зимових розваг селян, часу таємничого ворожіння, угадування майбутнього, долі.

Введення (Введення в храм Пресвятої Богородиці) або Третя Пречиста відзначається церквою 4 грудня. Цим святом в українському народному календарі починався цикл зимових свят. Люди казали: «Введення прийде, свят наведе», бо саме після 4 грудня йшла низка дуже популярних у народі свят: Катерини, Андрія, Варвари, Сави, Миколи, Ганни і, нарешті, Різдво, Новий рік, Водохреща.

Як на Різдво і Великдень, хто в цей день вранці перший прийде до хати, той буде першим «полазником». Достаток віщував молодий відвідувач, та ще й коли був з грошима; нещастя – старий, немічний, особливо стара баба. Недобре також, якщо хтось із сторонніх приходять в цей день щось позичати. Сусіди стримуються заходити на Введення зрана до чужої хати, щоб потім не було нарікання, що то вони принесли нещастя. А ще, щоб уберегти себе від таких випадкових відвідувачів, господарі подекуди старалися раненько ввести до хати свого «полазника»: вола, телицю, вівцю – своєрідне втілення селянського добробуту.

В цей день завжди намагалися вгадати яким буде наступний рік. А відтак протягом часу сформувалися приповідки типу: «Скільки на Введення води, стільки на Юрія трави», «Як є на Введення вода, то буде в мисці молока» і інші.

До цього дня потрібно було завершити всі сільськогосподарські роботи. Дуже великим гріхом після Введення вважається копання або ж розпушування землі. Земля має відпочити й на наступне літо сили набратися. Тому жінки запасаються глиною ще до Введення. Також не можна після Введення терти коноплі, оскільки

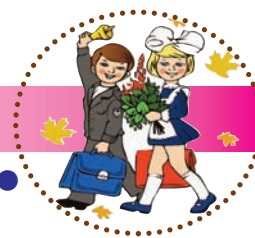
таким чином можна накликати на себе зневагу від людей, а на поля бурю. До бурі на полях може призвести й прання білизни праником від Введення до дев'ятого четверга від Різдва Христового. Категорично забороняється цього дня й шити. Адже можна випадково «придушити душу», виконуючи згадані вище роботи. Бо ж вважалося, що Господь у цей день відпускає на Землю душі праведних, аби вони могли побачити, «увидіти», своє тіло. Звідси ще одна назва свята – Видіння.

До того ж існувало повір'я, що в цей день надзвичайно активною є різна «нечиста сила». Відьми можуть чаклунськими діями відібрати молоко у корів. Ось чому майже по всій Україні люди вдавалися до різноманітних оберегів – обсипали подвір'я і стайні маком-самосівом (видюком), обкурювали зіллям худобу, мастили вим'я маслом, часником. Ще на дверях стаєнь дьогтем малювали хрестики. Худобу в цей день щедро годували. У центральних районах України та на Поділлі спеціально варили з борошна густу киселицю і давали коровам – щоб густою була сметана.

Також старі люди переповідають, як колись жінки 4 грудня опівночі сідали голі на порозі сінешніх дверей і пряли самосівну коноплю, щоб «прядиво пішло на руку». У східних районах України ще донедавна в ніч перед Введенням святили воду для приворожіння парубка до дівчини. А от молоді гуцулки зранку на Введення юрилися біля входу до церкви, аби серед перших увійти до храму слідом за священником. Котрій щастило, та подумки примовляла собі: «Як ні тепер уводиш дівков (до церкви), так від нині за рік аби с ні уводив вінчонов (одруженою)». Існувало переконання: якщо щоранку вмиватися «першим снігом» та витиратися червоною крайкою – будуть «рожеві лиця».

Колись після Введення основним заняттям дівчат було вишивання. Парубки ж допомагали батькам, а у вільний час заважали дівчатам вишивати. По всій Україні від Введення починали розучувати колядки, виготовляти «вбрання» для колядників і переряджених. У різних місцевостях святкування цього свята дещо відрізняється, але скрізь спостерігається одна тенденція — накликати багатство та добробут на майбутній рік. Тож не пропускаймо це свято і ми.

(Продовження на 13 стор.)

(Продовження із 12 стор.)

ЯК СВЯТКУВАЛИ ГНАТА 2-ГО СІЧНЯ

Січень хоч і започатковує рік, але після грудня вважається другим місяцем зими. «Січень наступає, мороз людей обнімає», – каже народне прислів'я. Та чим сильніші морози у січні, тим веселіші новорічні і різдвяні свята. Традиційно на січень припадає найбільше свят. Зимовий період дозволяв селянам трішки відпочити од землеробської праці.

Свята різдвяного циклу розпочинаються ще з 2 січня – день Гната (св. Ігнатій Богоносець).

За переказами, цього святого ще малюком носив сам Господь. Але й Ігнатій носив у серці Бога, тому й одержав ім'я Богоносця. Він був страчений у Римі в 107 р. за проповідь християнської віри. Наші предки звертались у молитвах Богоносцю, щоб той захистив їх житло. Згідно з традицією, кожен господар у цей день повинен вийти на вулицю і обійти свій будинок з іконою в руках. Вважалося, що це допомагає відлякувати злих духів, вберегти сім'ю від голоду і нещастя. Будинку вклонялися до пояса. Виявляли шану кожному приміщенню: коморі, будівлям для зберігання начиння, утримання тварин. Адже будинок – хранитель сімейних традицій.

Також, Ігнатів день називали «яблучним». У цей день струшують сніг із дерев (особливо яблунь) і чагарників, щоб влітку вони дали хороші плоди. Чим більше снігу вийде струсити, тим більший урожай вдасться зібрати влітку і восени.

Дехто вважає, що головна ознака цього дня – забій свиней, призначених до різдвяного столу. На Закарпатті існувало прислів'я: «Браття, завтра Ігнаття. Хто має свині, най ріже нині». Тут вірили, що, якщо зарізати свиню в інший час, м'ясо зіпсується. Крім того, цього дня заборонялося прясти та прати. Жінки здебільшого виготовляли обрядове печиво, прибирали і мастили

у хаті. Чоловіки заготовляли дрова, лагодили сани. Хлопці, зібравшись окремо, розподіляли між собою ролі для вертепних дійств, ладнали зірку та костюми, вчили тексти і пісні.

Дівчата ретельно прибирали оселю, бо ж до 4 січня (дня Анастасії) оселя повинна бути святково прибрана. Вони ж готували різноманітне святкове спорядження – «Павучки», «Їжачки», «Голубці». На Святвечір їх підвішували у хаті на довгій та міцній волосині з конячого хвоста до центрального сволока (балки, що підтримують стелю). Не викидали й після свят, а залишали як оберег аж до Водохреща. От тільки перевішували в інше місце.

«Павук» – оберег, традиційна українська солом'яна прикраса оселі. Їх робили з житніх стебел соломинки, протягуючи через них нитку, і формували з них квадратики і ромби. Поряд з

«павуками» вішали «їжачків», виготовлених з тіста та глини. За колючки слугували невеличкі колоски. «Голубців» робили з шкарлупини яєць та кольорового паперу. На Бойківщині до нашого часу зберігся також звичай прикрашати застільні вікна (що виходять на вулицю). Для цього тонші стебла соломи пронизували у товстіші, так щоб сформувалися різноманітні ромбики, які вставляли між подвійні рами. А на Покутті робили із соломи різьблені хрестики. Їх чіпляли біля вікон, обіч віконних рам і дверей. Вони відігравали роль зберігачів од нечистої сили.

Однак найпопулярнішою традиційною українською символікою на різдвяно-новорічні свята був Дідух. Виготовляли його на Гната з першого зажинкового снопа. Верхівка вінка нагадувала конусоподібний сніп з безліччю колосся. Гілки обвивали кольоровими стрічками, паперовими чи засушеними квітами. Усі ці високомистецькі витвори створювали у хаті затишок, піднесений святковий настрій і нічим не поступались сучасним ялинкам.

Для українського народу новорічні та різдвяні свята мають велике значення, бо з року в рік передають споконвічне – віру у Всевишнього Бога та українські народні традиції. Тож поважайте і шануйте звичаї і обряди наших предків.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ІГРИ

ПЛЕТЕНИЙ ШУМ

Плетений шум — дуже гарна гуртова гра, бо це zarazом і танок. Тим-то в неї і гратися, і дивитись, як граються, гарно. Всі

беруться за руки і стають півколом. Середня пара підносить з'єднані руки догори — це «ворота». Крайні парами — один іде з одного, другий — з другого боку — пробігають у ворота. Коли ж доходить черга до середньої пари, то вона перекручується під своїми руками, і гра йде далі. Шум то заплітають, то розплітають, співаючи таку пісеньку:

*Ой нумо, нумо
В плетеного шума.
Як наша мати
Буде заплітати.
Заплетися, шуме,
Заплетися,
Хрещатий барвінку,
Розстелися.
Ой нумо, нумо
В плетеного шума.
Як наша мати.
Буде розплітати.
Розплетися, шуме,*

*Розплетися,
Хрещатий барвінку,
Розстелися.*

Так повторюють, поки награтяться.

СІРИЙ ВОВК

А оце вже гра для тих, хто має прудкі ноги. Бо тут треба втікати од сірого вовка! Ну, хоч і не від справжнього сірого вовка, то все-таки попасти йому в лапи не хочеться.

А починається все так. Одного когось вибирають за сірого вовка. Він сідає на пеньочку й сидить, зіщулившись і взявшись рукою за щоку. Ось, мовляв, який я бідний та сумирний!

Ну, всі, коли таке побачать, підходять до вовка ближче, а далі зовсім близьенько, нахилиються і вдають, ніби рвуть траву. Та ще й приспівують:

*І рву, і рву горішечки,
Не боюсь вовка й трішечки!*

І махають на вовка руками, наче кидають оті нарвані «горішечки».

Оцього вже вовк не витримує. Він підхоплюється на рівні ноги — і навздогінці!

Ганяється, поки таки когось упіймає: нехай іще хтось побуде за сірого вовка!

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

К

Калган, калина і кавун,
Капуста і кульбаби квітка...
Рослини рідні збережуть
Здоров'я всім
маленьким діткам.
Які ще цілющі рослини ти знаєш?
Назви, намалюй.
Де ростуть рослини, які допомагають
зберегти здоров'я?

М

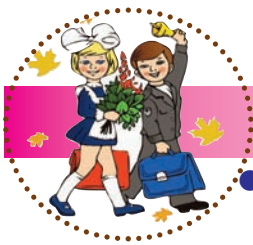
Мама — найкраща людина у світі.
Знають це всі — і дорослі, і діти.
Морок не ляже на рідний поріг,
Мама не пустить, вона — оберіг.
Мудрі люди кажуть, що мову Природи

Л

Літо — сонячна царівна —
Нам дарує ліс чарівний,
Луки квітів барвінкових,
Безліч ласощів казкових!
Є ласощі, які здоров'я зміцнюють. А є
такі, що здоров'ю шкодять.
Назви та намалюй кольоровими олів-
цями ті ласощі, які зміцнюють здо-
ров'я, а чорним олівцем — ті, що здо-
ров'ю шкодять.

розуміє лише та людина, яка ніколи не
ображає свою матусю.
Обніми, поцілуй свою неньку.
Посміхнись до неї, допоможи їй. А тоді
прислухайся: що тобі прошепотіла
трава, проспівав вітерець, хлюпнула
річкова хвиля?..

Українська мова

Музика В. Климюка
Слова Н. Янчук

Вступ

У - кра - їсь - ка мо - ва, мо - ва - бар - він - ко - ва

впу - зі за - пах - ним кві - тка поль - ова. Поруч ти зі мною, ча - ру - єш кра - со - ю

у сер - цях га - ря - чих ти жи - ва. Мо - во ле - бе - ди - на ти од - на є - ди - на

ти як со - ло - вей - ка піс - ня у га - ю я - люб - лю.

*Українська мова,
Мова барвінкова,
В лузі запашиім квітка польова.
Поруч ти зі мною,
Чаруєш красою,
У серцях гарячих ти жива.*

ПРИСПІВ:

*Мово лебедина,
Ти одна-єдина,
Ти як соловейка пісня у гаю.
Мово калинова,
Дивна, загадкова,
Рідну свою мову я люблю.*

*Мово пустотлива,
Дзвінка і грайлива,
Мелодійна, легка, сонячна, проста.
Веселково-ніжна
І морозно-сніжна –
Ти лікуєш серце і уста.*

*Українська мова,
Легідна, святкова,
Будеш ти з народом завжди навіки!
Тож шануймо мову,
Бережімо мову,
Що дали навіки нам батьки!*

? Відгадай ?

Він дружок звірятам, дітям,
Він живий, як я і ти,
Та таких на білім світі
Нам ніде більш не знайти.
Це тому, що він не пташка,
Не лисиця, не комашка,
Не котисько, не щеня,
Не бабак, не вовченя.
Він знімається в кіно
І відомий всім давно.
Упізнати його неважко,
Адже зветься...

(Челурашка)

Я – бичок-третячок,
Солом'яний у мене бочок.
Із соломи дід зробив,
Бік смолою засмолив.

(Солом'яний бичок)

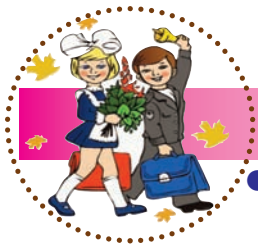
Він приходить до малят
У кожусі аж до п'ят,
Із ціпком, у рукавицях
І у шапці, що іскриться
Від сріблястого сніжку,
З подарунками в мішку.
Всім гостинці роздає,
Відгадайте, хто це є?

(Лілі Мороз)

Вовка зовсім не боявся,
І ведмедю не дістався,
Та лисиці на зубок
Все ж потрапив...

(Колобок)

«Дзвоник», № 118

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками!

СПЛЕТЕНІ СЕРЦЯ

Вам потрібно:

- Ножиці
- Фетр (або щільний папір або тканину)
- Опціонально: стрічка.

1. Почніть з двох овалів, як показано на картинці. Можна їх зробити з фетру або щільного кольорового паперу.

2. Складіть овал вповнину і зробіть 3 паралельних надрізи від згину

до округленого кінця, не доходячи приблизно 2-3 см.

3. Почніть переплітати овали, як показано на картинці – просуваючи одну смужку в іншу, і рухаючи їх нагору. Повинна вийти розфарбована шахова дошка.

4. Можете додати ручку для сердечка, щоб можна було його повісити в будинку.

Пишаємося нашими дітьми!

**Резван Робчук,
підготовчий клас,
с. Марицея**

**Чезаріна Григорчук та
Алін Бойчук, підготов-
чий клас, с. Негостина**

**Алберт Ніколас
Даскалюк, 4,5 років,
с. Негостина**

Учні школи с. Вишня Рівна